

Gvighed Eneret til at spille det, medmindre det kongelige Theater godhedsfuldt skulde ville forære det til et andet Theater, hvilket kun meget sjældent sker. Altsaa, har det kongelige Theater engang ladet et Stykke opføre, og det behager det aldrig mere at lade det spille, saa kan Forfatteren ikke faae det opført noget andet Sted heri Byen og altsaa ikke faae den Indtægt, som han mulig ellers kunde faae, og det er det tredie Punkt, hvori Staten lader sine Digtere undgælde for den Maade, hvorpaa den har indrettet sin Kongelige Theater. Det er hos os saaledes, at den danske Digter, som skriver Theatersykker, ikke kan faae det ud af dem, som han burde kunne faae. Dertil kommer, at det kongelige Theater har et Reglement, hvis Meningsløshed overgaar al Beskrivelse. Dette Reglement bestemmer nemlig, at naar et Stykke er spillet et vist Antal Gange paa det kongelige Theater, saa betales det ikke mere; for nogle Aar tilbage var dette Antal 25 Gange; jeg tror, det er steget lidt i de sidste Aar. Man sætter en Præmie paa, at et Stykke spilles saa sjældent som muligt; jo oftere det spilles, desto mindre betales der forholdsvis for det. Altsaa, et Stykke, der gaar 5 Gange over Scenen, betaler sig forholdsvis langt bedre end det, der gaar 100 Gange. Jeg spørger, om dette ikke er urimeligt, om ikke de danske Digtere have et Krav paa at faae Understøttelse af Staten, naar Staten til Bedste for et Formaal, som jeg ikke rigtig forstaar, berøver dem Noget ved at fastsætte et saa urimeligt Reglement for det kongelige Theater. Dette Monopol fører til, at man intet Sted udenfor det kongelige Theater i Kjøbenhavn kan spille vore største dramatiske Digtere. Holberg og Dehlenschläger kunne ikke spilles andetsteds end paa det kongelige Theater. Og hvis saa endda det Igl. Theater spillede dem! Men det vilde være mig overordentlig let at paavise, uden at gaa i Detailler, at der gives Sæsoner, hvor der ikke indstuderes noget nyt Stykke af Holberg eller Dehlenschläger. Man vil maasse svare, at det har ikke Raad dertil; thi, som ærede Medlemmer, der have Fri-billetter, kunne overbevise sig om, der er ikke meget fuldt, naar man spiller Holberg. Men Staten skal da sige, at det skal alligevel spille ham, og give Noget til Gjengæld derfor, hvis det er fornødent. Der kunde ogsaa gøres den Indvending imod den bestaaende Ordning, at det kongelige Theater ikke kan rekrutere sit Personale paa en saadan Maade, at dette kan spille saadanne Stykker. Det rekruteres Personalet fra Sekond-theatrene, og saa indtræder det tvivlsomme Forhold, at man skal have Folk fra Sekondtheatrene til at spille saadanne Stykker, som de aldrig have kunnet spille paa Grund af det kongelige Theaters Monopol. Man staar altsaa saaledes, at man paa eengang figer: De mindre Kjøbenhavnske Theatre maa ikke spille Holberg og Dehlenschläger eller vore andre store dramatiske Forfattere, og

det kongelige Theater kan ikke spille dem, fordi de ikke give Penge i Kassen, og Skuespillere kunne vi ikke faae, der kunne spille dem, fordi de smaa Theatre ikke tør spille dem. Al denne Meningsløshed tilsammen har jeg villet henlede Opmærksomheden paa, og jeg vil saa spørge, om der ikke skulde være en Mulighed for, at disse Forhold engang kunde blive tagne under Overveielse, blive noget forandrede. Det kan meget godt være, hvis man kom dertil, at baade Holberg og Dehlenschläger bleve forviste fra det kongelige Theater til mindre Scener; men det vilde have sin Fordel; thi det staar nu saaledes, at den mindre bemidlede Del af Befolkningen her i Byen aldrig faar danst dramatisk Litteratur at se. Den spilles ikke af de smaa Theatre, og selv om den spilles paa det kongelige Theater, saa ere Pladserne der meget dyre. Altsaa her i Kjøbenhavn faar Middelklassen eller den mindre bemidlede Del af Befolkningen aldrig Leilighed til at se den danske dramatiske Litteratur paa Scenen. Jeg spørger, om det ikke er en Urimelighed og Noget, der vel er værd at tage under Overveielse. Det er dog mindre denne mere principielle Grund, der gjør, at jeg ikke vil stemme for Nedsættelsen af de omtalte Udgifter; men jeg vil navnlig ikke stemme derfor, fordi jeg ikke finder, at det kan være det kongelige Theaters Opgave, at dets Budget skal balancere, men at det har en Opgave overfor den danske dramatiske Litteratur. Som det er, veed Ingen, hvad Opgaven er, og for at det kunde blive diskutert har jeg gjort Thinget opmærksomt paa Sagen. Jeg har tilladt mig at fremdrage dette, som maasse ligger noget udenfor Debatten. Jeg stemmer saaledes mod disse Endringsforslag.

Bale: Det glæder mig, at min ærede Sidemand (Brandes) har støttet en Sag, som jeg tidligere har maattet høre meget ilde for, og den Veltalenhed, hvormed det ærede Medlem har ført denne Sag frem, borger jo for, at han maasse vil finde Dre baade hos den høitærede Minister og hos ærede Medlemmer af dette Thing (Afbrydelse). Jeg vilde nu gjerne bede ærede Medlemmer, om de kunde vælge en anden Sal til deres Konversation. Det, jeg har bedt om Ordet for, var det Spørgsmaal, som foreligger i Betænkningen under Nr. 85—86 og det dertil svarende Endringsforslag under Nr. 47; men da jeg har faaet Ordet efter den ærede sidste Taler, vil jeg dog ikke undlade at gjøre opmærksom paa nogle af de Feiltagelser, det ærede Medlem gjorde sig skyldig i. Jeg tror ganske vist nok, at det ærede Medlem har Ret i, hvad han bemærkede med Hensyn til Posteringsmaaden, navnlig saaledes, at det, som kaldes Hædersgaver, i Virkeligheden ogsaa kun ydes til fortjente Mænd, og at der dog kan være nogen grundet Tvivl om, hvorvidt de to omtalte Malere Simonsen og Sonne,